

Prædiken til 18. søndag efter Trinitatis

Joh. 15,1-11

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Jesus sagde: »Jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmanden. Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den fjerner han, og hver gren, som bærer frugt, den renser han, for at den skal bære mere frugt. I er allerede rene på grund af det ord, jeg har talt til jer. Bliv i mig, og jeg bliver i jer. Ligesom en gren ikke kan bære frugt af sig selv, men kun når den bliver på vintræet, sådan kan I det heller ikke, hvis I ikke bliver i mig. Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre. Den, der ikke bliver i mig, kastes væk som en gren og visner; man samler dem sammen og kaster dem i ilden, og de bliver brændt. Hvis I bliver i mig, og mine ord bliver i jer, så bed om, hvad I vil, og I skal få det. Derved herliggøres min fader, at I bærer megen frugt og bliver mine disciple. Som Faderen har elsket mig, har også jeg elsket jer; bliv i min kærlighed. Hvis I holder mine bud, vil I blive i min kærlighed, ligesom jeg har holdt min faders bud og bliver i hans kærlighed. Sådan har jeg talt til jer, for at min glæde kan være i jer og jeres glæde blive fuldkommen.« Joh 15,1-11

Jeg ved ikke, hvad I hører i dagens evangelium – straf, måske, for ikke at blive i Kristus? Det ville ligge lige til højrebenet for os lutheranere at hæfte os ved det med enten at bære megen frugt eller alternativt at være en gren, der bliver fjernet og ligger og visner og kastes i ilden.

Truslen. Måske også fordi det bibelske sprog om forholdet mellem os og Gud er taget lige ud af Karnovs lovsamling. Ren juridisk terminologi: Forbrydelsen, syndefaldet, straffen, Abraham, Moses og Jesus som advokater og mellemmand. Domfældelse, frikendelse, syndsforladelse, evig straf og det mest brugte udtryk: nåde!

Det kan ikke undgå at forplante sig i den måde, vi er kirke på og i den måde, vi tænker om os selv som kristne på. Er vi de frikendte skyldige? Tilgivne syndere? Ja, på en måde er vi. Det er én metafor for det. Retssalsmetaforen.

Det kan selvfølgelig kaste en lettelse af sig dybt i hjertet. Og en ydmyghed over for andre, der også har behov for redning. Husk, at du selv blev reddet – du har ikke noget at lade andre høre. ”Husk, du selv var træl i Ægypten”, som det hedder et sted. Men der er jo også dem, der dybest set forkynder syndernes afstraffelse. Og så er der kun skyld og ingen lettelse af hjertet i at være et kristent menneske.

Vi har altså den juridiske retssalstænkning, som er temmelig udbredt som et overordnet billede i Bibelen.

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 843, 125. årgang
September 2024
ISSN 0901-2214

Men det er heldigvis ikke den eneste metafor for forholdet mellem Gud og os. Der findes andre billeder på forholdet.

I dag har vi vintræet. Hvis vi hører vintræslignelsen med de tilvænnede jura-ører, så lægger vi sikkert vægten på den mulige *straf* hvis vi ikke bærer megen frugt. Så kastes man nemlig i ilden.

Men man kan også høre vintræslignelsen på en helt, helt anden måde: som Guds ængstelse for, at det hele kunne være forgæves.

For hvad er et træ uden grene? Det er en pind i jorden. Et vintræ uden grene er en ligegyldig ting. Et dødt frø, der ganske vist spirer og vokser, men som ikke kaster noget af sig, og derfor går til grunde. Måske holder Jesus denne tale for os, der kommer efter for at hans kors ikke skal være forgæves.

Gud er sårbar. Jesus ved, at uden os, der bekender ham, er hans liv, hans død og hans værk ligegyldigt. Hør det en gang til, og forestil dig, at han er bekymret, ængstelig, bange:

Jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmanden. Hver gren som ikke bærer frugt, den fjerner han. Bliv i mig, og jeg bliver i jer. Jeg er vintræet. I er grenene.

Et vintræ er afhængigt af sine grene. Et træ, der ikke bærer frugt – ja, det ved vi jo godt, hvad man gør ved. Jesus har selv sagt det et andet sted: det bliver fældet og brugt som brænde.

Det er en sårbar og udsat Gud, der står over for os med en bøn om frugtbarhed hos os, så hans død på korset ikke er forgæves.

Vintræsbilledet er ikke en trussel. Det er en bøn fra Gud på knæ.

En bøn om at have modet til at stå ved ham i tykt og tyndt. At turde suge næring til livet fra ham. At vove at bruge ham til at leve og fuldbyrde Guds kærlighed. Den bliver ikke til noget uden os. Uden

kærlighed, omsorg, blik for hinanden og bekendelse med åben pande, er Jesus helt forgæves.

Måske kan vi blive for vant til at høre truslen om beskæring og flammer til at høre bønnen i Jesu stemme. Det handler ikke om at redde egen mås. Det handler om at være Gud til hjælp og ære og gøre Guds kærlighed ægte, levende og konkret. Her, der og alle vegne.

Der er hårdt brug for det! Det er vel ingen i tvivl om. Vi er begyndt at stjæle brænde fra hinanden. Det er kun den visne gren, der er inde i billedet dér på alle måder. Og det er nu en kold ild, der kommer af stjålent brænde.

Krig og valgkamp, alt sammen noget, der handler om at gøre den anden part dårligere for selv kunne holde varmen. Der tegner sig et billede af et ynkeligt vintræ, hvis alle dets grene bliver til brænde når kulden kommer for alvor. Gud er *ikke* Gud om alle mand var døde. Så enkelt er dét.

Hvad er en hyrde uden sine får? Hvad er en sæde- mand uden sin jord? Hvad er hvedekornet i jorden uden nogen til at nyde godt af det når det vokser op og bliver til et aks?

Vi betyder noget, hver og én af os. Hvis vi kun måler vores betydning ud fra økonomiske modeller eller universets størrelse eller ud fra vores co2-aftryk eller ud fra den kynisme, vi bliver betragtet med i det politiske spil, er det nok til at fortvivle og gå til grunde.

Men hvis vores blik for hinanden, vores omsorg og kærlighed dybest set er Gud, der fuldbyrder sig i os og vi i Gud, er alt hvad vi gør eller undlader mættet med betydning og vigtighed.

Du skænker en kop the for en ven, du giver nogen en smule håb. Du oprejser en anden fra fortvivlelsen. Du giver lidt varme til nogen. Det er alt sammen en frugt på vintræet. Det er alt sammen et

bidrag til, at vintræet ikke bliver en nøgen pind i jorden.

Så sandt det er, at uden næring fra vintræet, det levende, blomstrende kors, bliver selv kærligheden selvisk – så sandt er det også, at uden os til at bære frugterne, er vintræet en elendig pind i jorden.

Sådan er det at være kirke. Den korsfæstede og opstandnes liv skal være i os, så både vi og Gud kan blive fuldkomne. Så er hverken vores eller Guds liv forgæves.

Det er Guds bøn til sit menneske: vær bærere af mit liv, så jeg kan bære dit liv også.

Amen!

Henrik Winther, sognepræst i Frederiksborg Slotskirke

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Mariendal Kirke, Frederiksberg
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk

Salmer:

731: *Nu står der skum fra bølgetop*

292: *Kærligheds og sandheds Ånd*

396: *Min mund og mit hjerte*

368: *Vintræ og grene og frugt hører sammen*

330: *Du, som ud af intet skabte*